

Aan
de gemeenteraad

Datum 31 augustus 2022
Zaaknummer 2022-0141746
Betreft Raadsinformatiebrief over Resultaten (tussen)evaluatie
Uitvoeringsprogramma Visie opvang naar Wonen 2020-
2025

Vergadering van
Portefeuillehouder: Peter Heijkoop
Begrotingsprogramma Sociaal en Zorgzaam Dordrecht
Kernteam/Opgave: Stad - Zorg & Ondersteuning
Auteur: ML Henderson
E-mail: ml.henderson@dordrecht.nl
Verantwoordelijke: ML Henderson
Openbaar: Ja

Deadline
collegevergadering van 31 augustus uiterlijk behandelen

Raadsinformatiebrief

Hoe zijn de bevoegdheden rond dit onderwerp verdeeld?

Centrumgemeente taak (ivm uitvoering Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang).

Het college informeert de Dordtse raad over de voortgang van het Uitvoeringsprogramma van de visie, die door de raad is vastgesteld, conform toezegging twee keer per jaar.

Wat is de aanleiding om deze informatie kenbaar te maken?

Eind 2019 heeft staatssecretaris Blokhuis aandacht gevraagd voor het terugdringen van de dak- en thuisloosheid door het introduceren van de Brede Aanpak Terugdringen Dak- en Thuisloosheid. Het ging hierbij al om urgente opgaven, maar die urgentie heeft zich de afgelopen periode versterkt. Er gaat geen week voorbij zonder dat er in de media aandacht gevraagd wordt voor de schrijnende situatie waarin veel inwoners zich bevinden. De koopkrachtverslechtering, de vastgelopen woningmarkt en hoge woningprijzen met forse woningnood tot gevolg, stijgende vaste (energie)lasten voor huishoudens zetten de bestaanszekerheid van grote groepen onder druk. Ging het vorig jaar nog om een beperkte groep, kunnen ondertussen ook inwoners met een modaal inkomen de eindjes soms niet meer aan elkaar knopen. De druk op de voorzieningen voor dak- en thuislozen neemt steeds meer toe. De groep die genoodzaakt is gebruik te maken van dergelijke voorzieningen wordt tenslotte groter. De maatschappelijke urgentie is hoog en maakt dat we het belangrijk vinden om het Uitvoeringsprogramma van Opvang naar Wonen, op basis van de aanbevelingen, met prioriteit te herijken en bij te stellen.

Daarom informeren we uw raad graag over de stand van zaken.

Daarnaast is in de raadscommissie van 31 maart 2021 ook toegezegd de raad twee keer per jaar een raadsinformatiebrief te sturen over de voortgang van de visie Van opvang naar wonen 2020-2025. Zie hiervoor toezegging 210323/T5.

In de vorige raadsinformatiebrief (Q4 2021) is aangekondigd dat in het tweede kwartaal van 2022 de raad opnieuw geïnformeerd wordt over de voortgang van het Uitvoeringsprogramma visie Van opvang naar wonen 2020-2025 in verband met de geplande (tussen)evaluatie van het programma. Tot slot is toezegging 210113/T7 de laatste aanleiding om de raad nu te informeren; deze toezegging stond in het teken van vragen rondom de samenwerking en deelneming van DGJ in de triage binnen de Toegangspoort Nieuwe Start.

Wat is de te delen informatie?

In het voorjaar van 2022 heeft Nul Vierentwintig (onderzoeksbureau) in opdracht van gemeente Dordrecht het Uitvoeringsprogramma visie van opvang naar wonen 2020-2025 geëvalueerd. Centrale vraag voor de tussenevaluatie was:

Welke aanvullingen, nieuwe accenten en/of versnellingen in het Uitvoeringsprogramma zijn nodig om de visie te realiseren?

Kern van de tussenevaluatie is dat er veel werk is verzet onder lastige omstandigheden:

- De 'winkel bleef immers open tijdens de verbouwing';
- Corona leidde tot veel extra werk (o.a. acuut en herhaaldelijk verplaatsen van de groep thuis- en daklozen) en de gevolgen voor interpretatie en samenwerking door de fysieke afstand;
- de ontwikkelingen op de woningmarkt zijn toenemend van invloed op in- en uitstroom van de maatschappelijke opvang.

Tegelijkertijd wordt geconstateerd dat in het genoemde Uitvoeringsprogramma de focus heeft gelegen op het 'wat' (bijvoorbeeld realiseren van voorzieningen) en minder op het 'hoe' (verleggen van de focus van opvang naar wonen). Dat knelt in de praktijk. Het 'hoe' blijkt wezenlijk voor een effectieve implementatie. De aanbevelingen richten zich op hoe dat kan worden verbeterd, opgenomen in een compacte rapportage op hoofdlijnen die als bijlage is bijgevoegd.

Naar aanleiding van de evaluatie zijn de volgende bevindingen genoemd:

1. De échte slag van 'Opvang naar Wonen' moet nog worden gemaakt. Voorbeeld: hoe is de begeleiding binnen de eerste 6 tot 8 weken als je wilt dat mensen zo snel mogelijk wonen?;
2. Beschikbare data en rapportages vragen om meer scherpte, zodat sturing mogelijk wordt en je als opdrachtgever beter kan anticiperen;
3. De inrichting en werkwijze van de Toegangspoort Nieuwe Start vraagt om helderheid. Op dit moment zijn bepaalde processen en/of rollen (onbedoeld) diffuus;
4. Er is meer (centrale) regie nodig om belemmeringen in door- en uitstroom op te heffen;
5. Er is onvoldoende zicht op het aantal benodigde plekken. Tegelijkertijd kan worden geconcludeerd dat een aantal type voorzieningen ontbreekt binnen het huidige opvang- en woon(zorg)aanbod, waardoor het in de praktijk aanzienlijk knelt.
6. Veel instroom in de opvang met beperkt uitstroomperspectief heeft effect op het gebruik van tussenvoorzieningen die aanvankelijk bedoeld zijn voor andere doeleinden;
7. Criteria voor toegang tot woonzorgvoorzieningen zijn niet altijd passend voor de zittende groep thuis- en daklozen;
8. Er is winst te behalen op het vlak van preventie en een goede aansluiting op de regionale aanpak. Met andere woorden: afspreken waar een preventieve aanpak kan bijdragen aan het voorkomen van dakloosheid en de afspraken implementeren;
9. Er is winst te behalen op verbetering van de ondersteuning bij uitstroom en daarmee terugval te voorkomen;
10. Meer ruimte en aandacht voor maatwerk voorkomt (onnodig) gebruik van de opvang;
11. De krapte op de woningmarkt heeft invloed op alle facetten van de Maatschappelijke Opvang. Besef met elkaar dat de Maatschappelijke Opvang op dit moment soms (oneigenlijk) wordt ingezet om (sec) een woonprobleem op te lossen.

Op basis van bovenstaande bevindingen heeft Nul Vierentwintig de volgende aanbevelingen gedaan:

1. Versterk de basis

- Verbeter de procesregie en zorg voor één centrale 'verkeerstoren';
- Maak de echte beweging van opvang naar wonen. Ga het gesprek aan met je Maatschappelijke Opvang aanbieders over de werkwijze, visie en attitude ten aanzien van wát je van hun verwacht;
- Verbeter de sturingsinformatie op basis van eenduidige data, zodat je beter kunt anticiperen;
- Rond ontwerp en inrichting van de Toegangspoort Nieuwe Start af.

2. Voeg voorzieningen toe

- Creëer passende triage- en opvangplekken voor jongeren;
- Voeg een Sociaal pensionvoorziening toe aan de huidige opvangketen (deze was aanvankelijk niet bedacht);
- Versnel de totstandkoming van Skaeve Huse;
- Zet in op een breed pallet aan (tijdelijke) woonoplossingen.

3. Zet in op meer preventie

- Maak met de regio afspraken wát je aan preventie op orde wilt hebben om te voorkomen dat mensen dakloos geraken. Ontwikkel o.b.v. dit gesprek uitgangspunten voor een doorleefd regionaal en lokaal beleidskader. Vertaal dit kader vervolgens in een actieplan en steek tijd/energie in het implementeren van het plan;
- Zet in op meer maatwerkoplossingen. Bijvoorbeeld (tijdelijk) aftoppen van de huur, benutten van leegstandswoningen, een particuliere woning (waar het kan) laten delen door twee individuen, de aanpassing van de kostendelersnorm per 2023 (tot 27 jaar) etc.;
- Versterk de overgang van opvang naar lokale ondersteuning.

Tot slot adviseert Nul Vierentwintig om focus aan te brengen, de opgave gefaseerd op te pakken en te starten met het versterken van de basis.

Ten aanzien van de toezegging 210113/T7: de evaluatie geeft in dit kader ook input over de samenwerking en deelneming van (o.a.) DGJ in de triage.

Naar aanleiding van de aanbevelingen onder het kopje '1. Versterk de basis' gaan we de komende periode met de partners binnen de Toegangspoort Nieuwe Start (w.o. DGJ) in gesprek over de gewenste aanpassingen om de procesregie te verbeteren.

De evaluatierapporten geven voor wat betreft het functioneren van de Toegangspoort Nieuwe Start ook aanleiding om te kijken naar opdrachtgever- en opdrachtnemerschap.

Bij de start van de implementatie van de Toegangspoort Nieuwe Start is bewust gekozen om al werkende en met elkaar invulling te geven aan de vernieuwde werkwijze en werkprocessen.

De onderzoeksresultaten wijzen ons erop dat de rollen, taken, verantwoordelijkheden en processen van en binnen de Toegangspoort Nieuwe Start niet voor alle samenwerkingspartijen helder en (in sommige gevallen door de incrementele werkwijze) deels nog niet volledig uitgewerkt en vastgelegd zijn. Momenteel worden de rollen en taken angescherpt.

Hoe verder na deze raadsinformatiebrief?

Naar aanleiding van deze tussenevaluatie gaan we het Uitvoeringsprogramma bijstellen.

In het komend half jaar steken we daarom tijd in het bespreken en uitwerken van de aanbevelingen uit dit rapport. We stemmen dit ook af met de regio, met stakeholders en uitvoerende partners. We hebben de ambitie om in het voorjaar 2023 een aangepast/bijgesteld Uitvoeringsprogramma te hebben geformuleerd. Het advies van Nul Vierentwintig is ook oog te hebben voor de prioritering/fasering en dit nemen we ook mee in de herijking.

We informeren de raad weer in het tweede kwartaal 2023 over de voortgang van het Uitvoeringsprogramma visie Van opvang naar wonen 2020-2025. We voorzien (n.a.v. de opmerking oog te hebben voor prioritering) dat voor een aantal zaken versnelling gewenst is, omdat het primair proces hier direct profijt van gaat hebben. Indien die versnelling daartoe aanleiding geeft, zullen wij eerder informeren.

Welke kosten zijn verbonden aan het proces?

Alle kosten die voortvloeien uit het uitvoeren van de acties in het kader van het Uitvoeringsprogramma Visie Van opvang naar wonen 2020-2025 worden gedekt door de regionale middelen Beschermd Wonen en Opvang of de incidentele financiële bijdrage vanuit het Rijk (reserve "Brede aanpak dak- en thuisloosheid" c.q. 'Blokhuismiddelen').

Uit de reserve "Brede aanpak dak- en thuisloosheid" wordt de extra inzet die de GGD pleegt voor de Toegangspoort Nieuwe Start gesubsidieerd. Verder leveren we met de Blokhuismiddelen ook (incidenteel) een kleine bijdrage aan subdoelstellingen van het Integraal Veiligheidsprogramma 2019-2022, waarin aandacht voor het centrumgebied (o.a. Kromhout) is opgenomen.

Voor de realisatie van extra woonplekken zijn voorstellen gedaan vanuit lokale projectgroepen in de diverse gemeenten. Deze worden beoordeeld in het kader van de Agenda Huisvesting Kwetsbare Groepen (HKG). De uitgaven hiervoor worden gedekt uit regionale middelen Beschermd Wonen en Opvang. De reserve "Brede aanpak dak- en thuisloosheid" houden we beschikbaar voor eventuele aanvullingen hierop en voor acties uit het Uitvoeringsprogramma visie opvang die nog in voorbereiding zijn of nog aanvullend nodig blijken.

Wat zijn de belangrijkste gerelateerde besluiten?

- Toezegging 210323/T5: Raadsinformatiebrief Plan van Aanpak Leefbaarheid Kromhout en omgeving: 2x per jaar raadsinformatiebrief over voortgang visie opvang;
- Raadsvoorstel 2510744 - Vaststellen Visie opvang kwetsbare groepen;
- Raadsvoorstel 2628432 - Beschikbaar stellen van extra rijksmiddelen voor de Brede aanpak dak- en thuisloosheid voor uitvoering van de visie Van opvang naar wonen 2020-2025;
- Toezegging 210113/T7 – Evaluatie samenwerking en rolneming DGJ in de triage.

Het college van Burgemeester en Wethouders

griffier

voorzitter

griffier

voorzitter